DEO OPT. MAX. UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS V. MARTII,

M. GUIDONE PATIN Doctore Medico, & Professore Regio, Præside.

Estne Theriaca pestilenti febre jactatis venenum?

EXQUISITA febris pestilens, à peste quæ latiùs patet, nec unius est morbi nomen, diversa, omnium est febrium infestissima, ferè contagiosa, & primâ incursione furens: ab ea nihil induciarum, fraudis verò plurimum: plerumque enim dum clementiæ simulatione blanditur, repente ægros in ipsis quas struit insidiis jugulat: sæpius ferocitate exultans, rapit, sternit, latéque vastat omnia. Nonnumquam tamen, sed rariùs, posito furore ad salutem convertitur: Tametsi nec spiritibus, nec humoribus, nec Cordi ipsi parcat, diaria, aut hectica nulla est. Frequenter facili, sed tetro spiritu, urinisque, substantiâ, colore, ac sedimento valentium similibus, interdum & miti calore rudioribus imponit, pulsu, (qui suis ictibus vitæ gubernacula temperat) languido, incertóque minus: minus & ipsis in quibus totus homo est oculis, aut micantibus, aut torvis, & cum reliquo vultu squalentibus. His si adsint fætidus sudor, inquies vigilia, vomitus, syncope, quique artus alliget languor, vel si absint bubones, & carbunculi, testes locupletes ac optimi, non adumbratam, sed expressam diræ febris effigiem informabis.

AD istam luem excitandam externæ internæque causæ conspirent necesse est: quæ foris illabuntur, neque nocente cælo devocandæ; neque à truci Martis spiritu, neque ab arcano influxu, neque ab ignitis cometis, ne quidem id mali portendentibus, neque à sparso veneno, neque ab irato Numine deducendæ; sed à fœcundissima illa morborum procreatrice, aëris iniquioris putredine excellenti atque eximiâ. Is sive sit perversâ spirantium ventorum, vel forte unius plumbei austri aurâ inquinatus; sive diuturno hyemis tepore, assiduisque imbribus perniciosè depravatus sit; sive à sentinis, cœnosis specubus, disjectisve passim cadaveribus labem acceperit; simulatque per conspicuas, & quæ sensum fugiunt vias, infert se in viventium corpora, facilè quidquid contraxit vitij comportat, quocumque penetrat; nec tamen omnes quibus triste virus afflat, febre mulctat acerbissimâ: sed eos dumtaxat, qui jam aliquam ægrotandi causam suo sinu gerebant; vt nec ab his inficiuntur quicumque exhalatam per corporis labefactati spiramenta tetram mephitim contagione hauserunt: perinde nimirum ut cujusque corpus affectum est, ita aut domitum virus exuit, aut ab eo contaminatum ægrotat, variique existunt casus, mores, & eventus morbi.

TANTI mali vis quæ nec in animalia omnia, nec in omnes homines promiscuè sævit, eos potissimùm adoritur, quibus ex pravo, uberiori, vel malè confecto alimento reses impuritas plurimâ clam cum ipsis visceribus æstuat, & quibus tenuiora excrementa tentato per cæcos ductus exitu prohibita, atque in serum acre demutata, toto corpore luxuriantem polluunt sanguinem, qui obscænioris putredinis labe aspersus, ut primùm incanduit, flammamque in vitæ arcem jactavit, illâ statim correptum corpus universum impuris facibus ardet, miseréque consumitur. Summæ istius putredinis intimæ, quæ nihil aliud est, quàm succorum à proprio temperamento recessus, prope quantus rerum ad ruinam festinantium, tanta est pernicies; vt aliquando citra ullam conspurcati aëris aspirationem, pestilens nascatur febris, pro vario ad quem ascendit gradu, aliarum putridarum more durior, aut mitior. Propterea ad eam proclives sunt qui peregrino humore scatent, magisque ubi calorem conduplicat æsta: & proniores sunt juvenes, senibus, sanguinei, melancholicis; intemperantes, siccis.

QUASI parum sit adversus febrem strages edentem, nec secus ac emissus è cavea Leo, ferè quotquot arripuit trucidantem ferrum distringere, venarumque tabum quo pascitur, manu liberali profundere, reliquam quâ gaudet illuviem omni arte subducere, ejusque flammam magnâ aquæ vi comprimere; posterior ætas quò ingeniosiùs mederi videretur, nobiliùs operosiúsve caderent aut servarentur ægroti, adhibuit etiam aurum, uniones, sapphiros, smaragdos, aliosque lapides pretiosos; at ne ex eorum usu esset in tumore animus, admovit & animalium saniem, vomicas, calculos, cornua, strigmenta, maris ejectamenta, ipsam quam calcamus terram, quásque hæc suo sinu cælabat pestes: quin progressa longiùs fero morbo, feras venenatasque animantes opposuit; ipsáque adeo venena, etiam ex collo, velut ad ostentationem pendentia. Tot inter merces, ex hisque luxuriosè conflatas splendidi nominis confectiones innumeras, quibus mortis appropinquatione trepidis, suáque omnia ut vivant, daturis ægris illudunt vafri, sibimetipsis imperiti, sedet quasi princeps & Regina Theriaca, eorum ex quibus coaluit numero, pompâ, atque apparatu percelebris, callidéque Galeni commendatione, falsâ licet, non mediocrem in auctoritatem adducta.

QUI pestilenti febre exagitatis Theriacam objicit, næ ille ignorat sancitam à Medicorum Phœbo, senatúque universo legem, vel belluis descriptam, quæ morbum quemque jubet oppugnare præsidiis, omni qualitate ipsi adversâ ornatis. Furor est plusquam sexaginta calidis, siccis, acribus, rosurisque seu stirpibus, seu petitis undelibet rebus aliis, quasi totidem torribus, ægrum inter medios ignes versantem adurere, febremque ipsam, ut furenter efferatur, instigare. Nec cuiquam melioris doctrinæ fontibus rigato veniet in mentem Theriacam ex alienissimorum, & pro cujusque libidine mutatorum, adjectorumque medicamentorum confusione compactam singulari privilegio Cordi robur conferre. Certè nisi ad clarissimam veritatis lucem malitiosè connivemus, ea sola robur addunt, quæ in sanguinem, partiumque substantiam abeunt, inter quæ citissimè juscula, vinum. Contende si voles iis etiam quæ morbum exscindunt, firmari vires; quòd eò hæ resurgant promptiùs, quò ille premit minus. Contende & agrestâ, oxytriphyllo, oxalide, berberis, oxyacanthæ, arantiorum, granatorum, limonumve succis, qui & putredinis lui adversantur, & febris ardore flagrantibus subveniunt, maceratum Cor recreari velutque refici, ultro assentiemur: at febri æstuantes æstum aucturâ Theriacâ vexabit nemo, nisi quem summa vexet rerum inscitia.

Est ergo Theriaca pestilenti febre jactatis venenum.

Proponebat Lutetiæ JOANNES CORDELLE, Hamus, A. R. S. H. 1671.